

Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Кафедра практичної психології

Програма підвищення кваліфікації
логопедів, вчителів-логопедів, вчителів-дефектологів
за напрямом «Корекційна педагогіка»

«Психологічні компетентності вчителя-дефектолога»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри практичної психології

(протокол № 1 від 17 січня 2022 р.)

Завідувач кафедри

І.О. Корнієнко

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол № 1 від 27.01.2022 р.)

Голова науково-методичної ради

П.К. Хобзей

Програма підвищення кваліфікації логопедів, вчителів-логопедів, вчителів-дефектологів **«Психологічні компетентності вчителя-дефектолога»**

Розробники:

викладачка кафедри практичної психології Л.А. Маруніч,
доцентка, кафедри практичної психології к.п.н Н.М. Бамбурак,
доцентка, кафедри практичної психології к.п.н М.Б. Химко,
старша викладачка кафедри практичної психології С.М. Єфімова

Загальні відомості

Мета: розвиток професійних компетентностей вчителів-логопедів, вчителів-дефектологів необхідних для партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу, участі в створенні безпечного та інклюзивного освітнього середовища, забезпечення особистісно орієнтованого спрямування освітнього та корекційного процесів в умовах реалізації Держаного стандарту базової середньої освіти, ефективного використання сучасних технологій в корекційному та освітньому процесах.

Напрямок: забезпечення корекції розвитку дітей з особливими освітніми потребами і підтримка їх навчання та виховання :

Місце надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», заклади освіти Львівської області.

Обсяг: 30 годин.

Форма підвищення кваліфікації: очна, дистанційна.

Опис спецкурсу

Категорія слухачів	Характеристика спецкурсу
Вчителі-логопеди, вчителі-дефектологи, логопеди закладів МОЗ	Лекцій: 14годин Практичні заняття: 14 годин Семінарські заняття: 2 години

Цілі спецкурсу: ознайомлення з основними компетентностями вчителя-логопеда, вчителя-дефектолог, які є необхідними для успішної роботи педагога з дітьми з особливими освітніми потребами.

Завдання спецкурсу:

Удосконалити уміння здійснювати діяльність відповідно до законодавчої бази у сфері інклюзивної та спеціальної освіти, нормативно-правових документів, що регламентують роль, завдання та кваліфікаційні характеристики спеціального педагога.

Підвищити обізнаності щодо форм, методів, засобів, способів, механізмів педагогічної підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами.

Удосконалити здібності надавати фахову допомогу дітям з ООП.

Удосконалити вміння партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу.

Удосконалити вміння враховувати індивідуальні потреби й можливості дітей з особливостями психофізичного розвитку та попереджати труднощі, які можуть виникнути у процесі навчання.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

Загальні компетентності: громадянські, соціальні, культурні.

Професійні компетентності: інклюзивна, педагогічне партнерство, емоційно-етична.

Очікувані результати :

1. Планує і здійснює освітній процес з урахуванням особливостей психофізичного розвитку дітей з ООП.
2. Застосовує методи роботи, навчальні матеріали та завдання для розвитку пізнавальної діяльності дітей.
- 3 Демонструє вміння визначати та враховувати індивідуальні потреби і можливості дітей з особливими освітніми потребами.
4. Взаємодіє з учасниками освітнього процесу.
5. Встановлює зв'язки між діями та вчинками дорослого і розвитком самоконцепції дитини з особливими освітніми потребами
6. Демонструє вміння застосовувати емоційну саморегуляцію та техніки ефективної комунікації

Контроль за знаннями слухачів проводиться: під час виконання завдань на семінарських заняттях за допомогою постановки дискусійних запитань.

Оцінювання у вербальній формі проводиться на основі отриманої зворотної інформації від слухачів про результативність підвищення кваліфікації з можливістю внесення змін у методику роботи зі слухачами курсів.

Засоби навчання:

Інформаційно-методичні

1. Навчально-методичний посібник Робота з дітьми з особливими освітніми потребами в закладах інклюзивної освіти (Порадник для педагогів)/ Глазунова К.М., Єфімова С.М., Маруніч Л.А. Львів: ЛОППО, 2020 р. – 50 с.

Матеріально-технічні

Мультимедійна установка та комп'ютерна техніка для демонстрації презентаційного матеріалу та навчальних відео.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації:
сертифікат

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Організаційне заняття

Час за робочою навчальною програмою – 2 години

Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля
(практичне, 1 година)

Тема 2. Формування очікувань учасників (практичне, 1 година)

Модуль 1 Забезпечення особистісно орієнтованого спрямування освітнього та корекційного процесів, ефективного використання сучасних технологій в корекційному та освітньому процесах.

Час за робочою навчальною програмою – 10 годин (лекції 4 год., практичні 4 год семінарські 2 год.)

Тема 1.1. 1 Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі індивідуальні особливості дітей з ООП
(лекція 2годин, практичні 2 год. семінарські 2 год)

План лекційного заняття

1.1.1 Складна структура дефекту в дітей з ООП.

1.1.2 Визначення зони найближчого розвитку і врахування її в освітньому процесі.

План практичного заняття

1.1.3. Вторинні порушення у дітей з ООП та можливості їх попередження і корекції за допомогою сучасних методик.

План семінарського заняття

1.1.4. Забезпечення особистісно орієнтованого спрямування освітнього та корекційного процесів.

1.1.5 Визначення та врахування індивідуальних особливостей дитини з ООП.

1.1.6. Адаптація та модифікація навчального матеріалу.

Тема 1.2.Здатність формувати мотивацію до навчання, корекційних занять та організувати пізнавальну діяльність дітей (лекція 2годин, практичні 2 год.)

План лекційного заняття

1

.

2

.

1

1.2.2. Чинники, які впливають на формування мотивації до навчання

План практичного заняття

1.2.3. Організація пізнавальної діяльності дітей з ООП різних нозологій.

Модуль 2. Використання стратегій роботи, які сприяють розвитку позитивної самооцінки, я-ідентичності

Час за робочою навчальною програмою –4 години(лекції 2год., практичні 2 год.)

Тема 2.1. Поняття самооцінки та я-ідентичності *(лекція, 2 години.)*

План лекційного заняття

2.1.1. Поняття самооцінки та я-ідентичності (самоконцепції). Значення самоконцепції для розвитку дитини.

2.1.2. Блоки, з яких складається позитивна самоконцепція

2.1.3. Ефективна комунікація як стратегія для розвитку позитивного ставлення до себе.

2.1.4. Вплив самоконцепції дорослого на розвиток самосприйняття дітей. Алгоритм застосування РЕТ для покращення взаємодії.

Тема 2.2. Особливості формування самоконцепції дітей з ООП *(практичні 2 години)*

План практичного заняття. (форум)

2.2.1. Обговорити в малих групах наступні питання:

Які особливості формування самоконцепції дітей з ООП?

Яким чином навчальний заклад допомагає дітям та дорослим позбуватися домінування ідей про нормальність?

Які ви допомагаєте дітям засвоювати, що почуватися інакшим, ніж решта — це звичайно і добре?

Поділитися результатами обговорення.

2.2.2. В малих групах укласти план конкретного заходу, спрямованого на розвиток поваги членів колективу та дітей одне до одного

Модуль 3. Емоційно-етична компетентність вчителя-дефектолога

Час за робочою навчальною програмою –4 години(лекції 2год., практичні 2 год.)

Тема 3.1. Структура емоційної компетентності (лекція, 2 години.)

План лекційного заняття

3.1.1. Основні компоненти емоційного інтелекту та ознаки емоційної грамотності.

3.1.2 Структура емоційної компетентності

3.1.3. Умови формування емоційної компетентності

Тема 3.2. Елементи тренінгових вправ на розвиток емоційної компетентності (практичні 2 години)

План практичного заняття.

3.2.1. Підбір тренінгових вправ на розвиток емоційної компетентності

Модуль 4. Освітня політика

Час за робочою навчальною програмою – 4 години (лекції 4 год.),

Тема 4.1. Реформування освіти в Україні. Нова Українська школа. Програма розвитку освіти Львівщини.

Тема 4.2. Атестація педагогічних працівників закладів освіти. Сертифікація

Модуль 5. Компетенції педагогічного партнерства, робота з батьками

*Час за робочою навчальною програмою – 4 години (лекції 2 год.,
практичні 2 год.)*

Тема 5.1. Особливості роботи в команді та робота з батьками (лекція, 2 години.)

План лекційного заняття

5.1.1. Основні етапи командоутворення.

5.1.2. Особливості партнерського спілкування та паритетної взаємодії

Тема 5.2. Розвиток вміння працювати в команді та робота з батьками (практичні 2 години)

План практичних занять.

5.2.1. Відпрацювання та розвиток навичок щодо 4 етапів становлення команди.

5.2.2. Відпрацювання та розвиток навичок партнерського спілкування та паритетної взаємодії. Партнерство заради безпеки дитини.

Вихідне діагностування, підведення підсумків (практичні 2 години)

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ Очна форма навчання

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Прак-тичні	Семі-нарські
Організаційно-мотиваційне заняття	2		2	
Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля			1	
Тема 2. Формування очікувань учасників			1	
Модуль 1 Забезпечення особистісно орієнтованого спрямування освітнього та корекційного процесів, ефективного використання сучасних технологій в корекційному та освітньому процесах.	10	4	4	2
Тема 1.1 Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі індивідуальні особливості дітей з ООП	4	2	2	
Тема 1.2.Здатність формувати мотивацію до навчання, корекційних занять та організувати пізнавальну діяльність дітей	6	2	2	2
Модуль 2. Використання стратегій роботи, які сприяють розвитку позитивної самооцінки, я-ідентичності	4	2	2	
Тема2.1. Поняття самооцінки та я-ідентичності	2	2	-	
Тема2.2. Особливості формування самоконцепції дітей з ООП	2		2	
Модуль 3. Емоційно-етична компетентність вчителя-дефектолога	4	2	2	

Інтеграційно-мотиваційне заняття. Ознайомлення з програмою модуля та особливостями дистанційного навчання	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0
Модуль 1. Забезпечення особистісно орієнтованого спрямування освітнього та корекційного процесів, ефективного використання сучасних технологій в корекційному та освітньому процесах.	10	4	4	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Тема 1.1 Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі індивідуальні особливості дітей з ООП	4	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Тема 1.2. Здатність формувати мотивацію до навчання, корекційних занять та організувати пізнавальну діяльність дітей	6	2	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0

Модуль 4. Освітня політика	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Тема 4.1. Реформування освіти в Україні. Нова Українська школа. Програма розвитку освіти Львівщини		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Тема 4.2. Атестація педагогічних працівників закладів освіти. Сертифікація		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Модуль 5. Компетенції педагогічного партнерства, робота з батьками	4	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Тема 5.1. Особливості роботи в команді та робота з батьками		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Тема 5.2. Розвиток вміння працювати в команді та робота з батьками		0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вихідне діагностування , підведення підсумків	2	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0
разом	30	12	8	4	0	1	3	0	0	2	0	0

Список літератури:

1. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання: наук.- метод. посібник /А. А. Колупаєва, Л. О Савчук. К. – Науковий світ, 2010.
2. Діти з особливими потребами у загальноосвітньому просторі, початкова ланка / за ред. В. І. Бондар, В. В. Зосенка. – К., 2004
3. Ервін. Е. Підготовка вчителів і вихователів до роботи в інклюзивних класах і групах /Е. Ервін, Д. Кугельмес. – Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», К., 2000
4. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навч. курс та наук.-метод. посіб. / Т.В.Сак. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011.
5. Гоулман. Д. Емоційний інтелект (перекл з англ.А.П. Ісаєвой-М.) : АСТ Москва, Хранитель, 2008
6. Матійків І.М.Тренінг емоційної компетентності: навч.-метод. Посібник: К.: Педагогічна думка 2012
7. Французова О.Е.Эмоциональная компетентность личности как предмет исследования Гаудеамос: психолого-педагогический журнал 2016 N 5
8. Безпальча Р. Технологія попередження конфліктів. - К.: Главник, 2007. – 128 с.
9. Девід В. Джонсон Соціальна психологія. Тренінг міжособистісного спілкування. Переклад з англ.. Володимира Хомика. Київ, Видавничий дім „КМ Академія”, 2003.
10. Емоційне вигорання. – Упоряд.: В.Дудяк - К.: Главник, 2007. – 128 с.
11. Індекс інклюзії: розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл: посіб./Тоні Бут; пер. з англ. - К.: ТОВ Видавничий дім “Плеяди”, 2015. - 190
12. Калошин В.Ф. Раціонально-емотивна терапія//Практична психологія та соціальна робота, №5, 2010 – С. 71-80
13. Куриляк Н. Що таке майндфулнес? [Електроний ресурс]. – Режим
д
о
14. Мілютіна К.Л. Теорія і практика психологічного тренінгу / К.Л. Мілютіна. – К. : МАУП, 2006. – 175 с.
15. Мілютіна К.Л. Психологія успіху : навч. посіб. / К.Л. Мілютіна. – К. : Главник, 2008. – 144 с. – (Психол. інструментарій).
16. Проблема виховання емоційної культури особистості [Електроний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.experts.in.ua/baza/analitic/index.php?ELEMENT_ID=11279
17. ~~Психологія та педагогіка в роботі з особливими потребами / навчальний посібник / наук. ред. та керівник проблем. групи – П.М.Вольнова. – К. , 2012. – 275с.~~
т
р
:
/
/

18. Слободяник Н.В. Спілкування як основа психолого-педагогічної взаємодії суб'єктів освітнього процесу//Psychological journal, Vol 4 No 4 (2018) (<https://doi.org/10.31108/2018vol14iss4>)
19. Технологія спілкування (комунікативна компетентність учителя: сутність і шляхи формування)/ С.Д. Максименко, М.М. Заброцький - К.: Главник, 2005. – 112 с.
20. Джозеф Р.Бойетт, Джиммі Т.Бойетт, "Путівник царству мудрості: кращі ідеї майстрів управління", Олимп-Бизнес, 2007. - 234 с.
21. Зинкевич-Евстигнеева З. Т. Д, Фролов Д. Ф., Грабенко Т. М. "Технологія створення команди", 2004. - 201 с.
22. Ісаєв І.В., "Організація роботи команди проекту", Бизнес-пресса, 2006. - 134 с.
23. Блейр Сингер, "Абетка створення переможної бізнес – команди", Попурри, 2007. - 145 с.
24. Лляй Томпсон, "Створення команди", Вершина, 2007. - С.133 с.
25. Методичні матеріали "Формування управлінської команди", ДК "Інститут -Тренінга", 2007. - С.121 с.
26. Джей Ріс, Морріс Стів, Уїлкокс Грем, Едді Нейзел, "Лідер і команди", Баланс Бізнес Букс, 2007. - 101 с.
27. Пітер Капецио, "Команди, які виграють", Астрель, 2008. - 98 с.